SJORS

BEHOORT BIJ PANORAMA 12 AUG. 1937



HET OPPERHOOFD IS THUIS

DE VACANTIE AAN ZEE

„Wie niet sterk is, moet slim zijn," zei Jan de Beer.



NIET ieder kind woont dicht bij zee. De meesten zelfs wonen er zó ver van verwijderd, dat het jaren en jaren kan duren, alvorens zij de zee zien. Vooral als ouders zo'n verre reis niet kunnen betalen.

Natuurlijk zijn die kinderen veel verlangender om de zee te zien dan diegenen, die er vlak bij wonen.

Dat was zo het geval met Jan de Beer.

Jan had zóveel moois over de zee horen vertellen, hij had er zulke prachtige platen van gezien, dat hij het ten laatste niet meer kon uithouden. Hij zou en hij moest naar de zee.

De reis erheen was erg duur. Je moest een hele dag in de trein zitten en dat kost veel centen. Zijn ouders konden dat niet betalen, want zij hadden nog voor twee broertjes en zusjes van Jan te zorgen. Maar Jan liet zich er niet door afschrikken.

„Wie niet sterk is, moet slim zijn," zei hij en hij begon op middeltjes te zinnen om aan centen te komen.

Op een dag zag hij een groepje padvinders, die bezig waren, oud ijzer op te halen langs de huizen. Zij belden overal aan. De padvinders hadden een handwagentje bij zich, daar laadden zij alles op. Een pret dat zij hadden! Telkens als ze een oud fietswiel of stukken geroest ijzer kregen, ging er een gejuich op van je welste.

Jan stapte naar de padvinders toe.

„Wat zijn jullie aan 't doen?" vroeg hij nieuwsgierig.

„Wij verzamelen oud ijzer. Dat verkopen wij dan weer en de centen leggen wij bij elkaar in een bus. Op die manier krijgen wij genoeg geld bijeen om allemaal naar de Jamboree te gaan."

Opeens begon Jan hartelijk te lachen!

„Nee, maar, die is goed, zeg! Een reuzenidee!"

Meteen holde Jan weg en hij begon zijn schoolkameraadjes bij elkaar te trommelen.

„Zeg, lui," riep Jan, toen zijn vriendjes allemaal bijeen waren op de wei achter de school, „ik heb een reuzenidee! Wie van jullie zou graag de vacantie aan zee doorbrengen?"

Ze riepen allen tegelijk! 't Was een lawaai, dat horen en zien verging, want alle jongens waren dol op de zee, maar de meesten ervan waren er nooit geweest. Toen het geschreeuw wat bedaard was, nam Jan opnieuw het woord. Hij vertelde van de padvinders en 't oud ijzer.

„Dat kunnen wij ook!" riep Jan ten slotte.

„Natuurlijk! Natuurlijk!!!"

„We moeten een club oprichten."

„De oud-ijzer-club."

„Hoera! Hoera! Hiep.... hiep...."

't Duurde wel vijf minuten, eer de storm van enthousiasme bedaard was. Nog diezelfde middag werd de club opgericht. Jan de Beer was tot voorzitter ervan gekozen.

Terwijl zij nog druk met elkander alles zaten te bespreken, kwam mijnheer Storms, de onderwijzer van de vierde klas, voorbij gewandeld.

Mijnheer Storms was nog jong en erg levenslustig. Hij hield veel van de jongens en toen hij het rumoerige troepje en de opgewonden gezichten zag, kwam hij direct de wei ingewandeld.

„Zo, lui, wat is hier te doen?"

Jan stapte parmantig naar voren.

„Wij hebben een nieuwe club opgericht, mijnheer Storms."

„Een nieuwe club? Om te voetballen?"

„Een oud-ijzer-club," antwoordde Jan glunderend.

„Een.... wat?"

„Ja, mijnheer, wij gaan overal oud ijzer ophalen en dat verkopen we dan. 't Brengt op het ogenblik veel geld op. De centen doen we bijeen in een bus en daarvan gaan we onder de vacantie naar de zee."

Mijnheer Storms keek er van op. Hij vond het een aardig plan, dat kon je wel aan hem merken. Hij liet Jan alles uitvoerig vertellen, ook van de padvinders.

„Als jullie er niets op tegen hebben," zei mijnheer Storms toen, „wil ik graag met jullie meedoen. Het plan staat mij wel aan. Ik zou graag met jullie mee naar zee gaan. Dan kan ik een en ander regelen en jullie ouders zullen er dan zeker geen bezwaar tegen hebben. Weet je wat? Ga nu naar huis en vertel daar wat jullie van plan zijn. Zeg maar, dat ik mee ga, als — eh — als leider. Breng dan morgen een briefje mee naar school, waarin jullie ouders hun toestemming geven. Dan weten we precies, met hoevelen wij gaan en kunnen wij uitrekenen, hoeveel het kost."

Weer ging er een luid hoera op. Een kwartiertje daarna waren alle jongens verdwenen en liep mijnheer Storms met 'n vrolijk gezicht naar huis.

De volgende middag, na schooltijd, riep mijnheer Storms de jongens bij zich. Veertien jongens hadden van hun ouders permissie gekregen.

„Als ik mezelf er bij reken, gaan we met vijftien man," zo begon mijnheer Storms. „Ik heb gisteravond alles eens uitgerekend en de onkosten zullen nogal meevallen, nu wij met zovelen zijn. We zullen twee grote tenten huren. Ik heb zelf 'n kleine tent, die gaat natuurlijk ook mee. De tijd is echter maar kort, dus wij moeten flink aanpakken."

„Wij gaan vanavond al op pad," deelde Jan mede.

„Ik heb al 'n hele hoop oud ijzer bijeen," riep Piet Smits. Verschillende jongens hadden eveneens al een voorraad oud ijzer bijeengezocht in vaders schuurtje.

„Prachtig, prachtig," zei mijnheer Storms. „Maar 't is toch wel goed als we ook eens met de padvinders gaan praten, anders doen wij hun concurrentie aan en lopen we elkaar in de weg."

Jan de Beer zou met mijnheer Storms meegaan. De padvinders waren allen in hun blokhut. Er heerste grote vreugde, want zij hadden het benodigde geld voor de Jamboree bijeen. Toen mijnheer Storms de vacantieplannen van de schooljongens vertelde, moesten de padvinders hartelijk lachen. Het viel zó in hun smaak, dat zij beloofden de jongens te helpen. Zij hadden nu zelf geld genoeg en zij vonden het een prettig idee hun kameraden ook 'n aangename vacantie te helpen verschaffen.

Er werd nu een plan opgemaakt. De padvinders zouden het Noordelijke gedeelte van de stad nemen om oud ijzer op te halen en de schooljongens het Zuidelijke deel.

Dat gaf een gejuich, toen Jan 's avonds op de wei de uitslag van dit onderhoud met de padvinders mededeelde. Iedere avond, iedere vrije middag gingen zij op stap. Op 't laatst werkte de hele school mee. De opkopers van 't oud ijzer hadden schik in 't geval. Ze betaalden flink en keken niet zo nauw als anders. Een week, voordat de zomervacantie begon, deelde mijnheer Storms mede, dat er genoeg geld bijeen was!

De tenten waren al gehuurd, een bevriende garagehouder had aangeboden, om de jongens voor de onkosten van benzine en olie met een autobus naar de zee te rijden en



„Een oud-ijzer-club," antwoordde Jan glunderend.

hen na drie weken weer te halen. Natuurlijk ging men op dit prachtige aanbod in.

De ouders der jongens wilden op hun beurt niet achterblijven. Zij zorgden voor busgroenten, borden, lepels, vorken, koppen en schotels en 't werd ten laatste zo'n hoop, dat de autobus op de dag van vertrek propvol zat, zodat de jongens nauwelijks konden zitten.

Het werd een feestelijke uittocht. De autobus hing vol vlaggen en wimpels. Piet Smits had zijn mondharmonica bij zich en speelde er lustig op los. Natuurlijk deden alle schooljongens hun gelukkige kameraden uitgeleide. Er waren er wel bij, die erg jaloers waren, maar.... zij waren volgend jaar aan de beurt, want nu reeds waren zij ermee begonnen om ook een spaarpot voor de vacantie te maken.

Onder groot gejuich reed de bus des morgens om tien uur weg. Het was zes uur 's avonds toen de bus de zee bereikte. Jan de Beer, die naast den chauffeur zat, zag haar 't eerst. Wat 'n prachtig gezicht! De jongens werden er stil van. Maar dat duurde niet lang! Spoedig kwamen de stemmen los en 't bleef rumoerig tot diep in de nacht, toen de tenten reeds lang op 't strand stonden. NOR. H.

„We moeten een club oprichten."

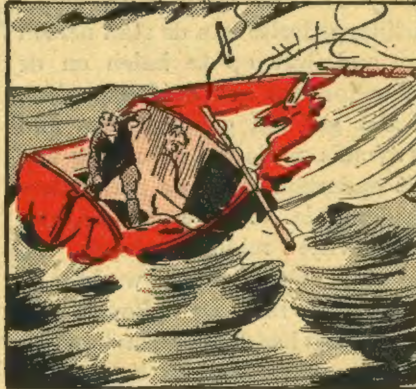




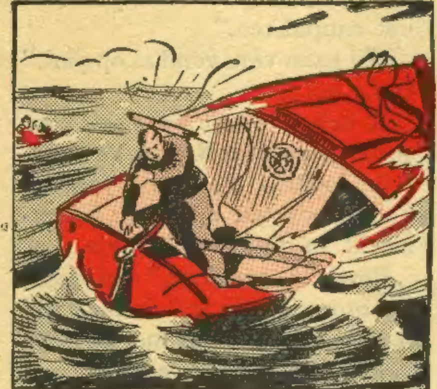
STORM OP ZEE



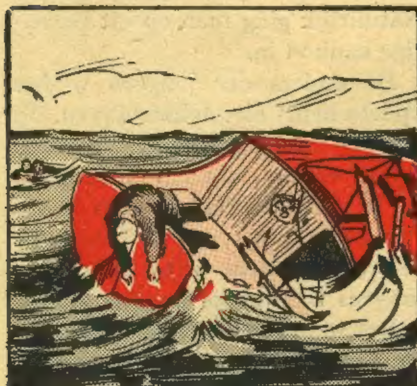
Tom was al een flink eindje
Verwijderd van de boot,
Maar reeds verscheen daar Snoekie
Als redder in de nood.



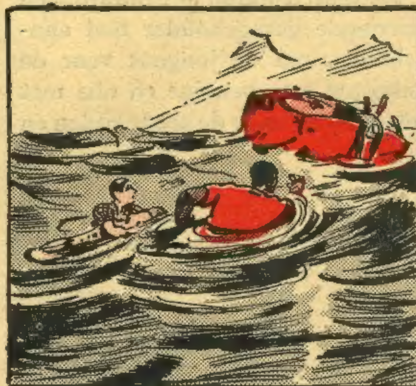
Bob had ook zwaar te kampen
Met golven en met wind;
Het zeil vloog plots aan flarden,
De boot kreunde als een kind.



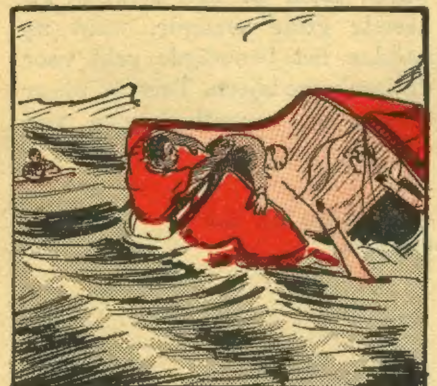
De mast begon te kraken,
Een stuk trof Bob aan 't hoofd,
En sloeg hem tegen 't roer aan;
Bob was driekwart verdoofd.



Hij zakte, buiten westen,
Heel netjes in elkaar.
En bleef zo slapjes hangen,
Nog net op 't randje maar.



Een stuk hout hield Tom drijvend,
Snoekie zwom naar de boot,
Die stuurloos rond bleef dobb'ren;
Bob was in hoogste nood.



Net toen hij weg zou glijden
Over de rand in zee,
Kwam Snoekie aangezwommen,
Gaf Bob een zetje mee.



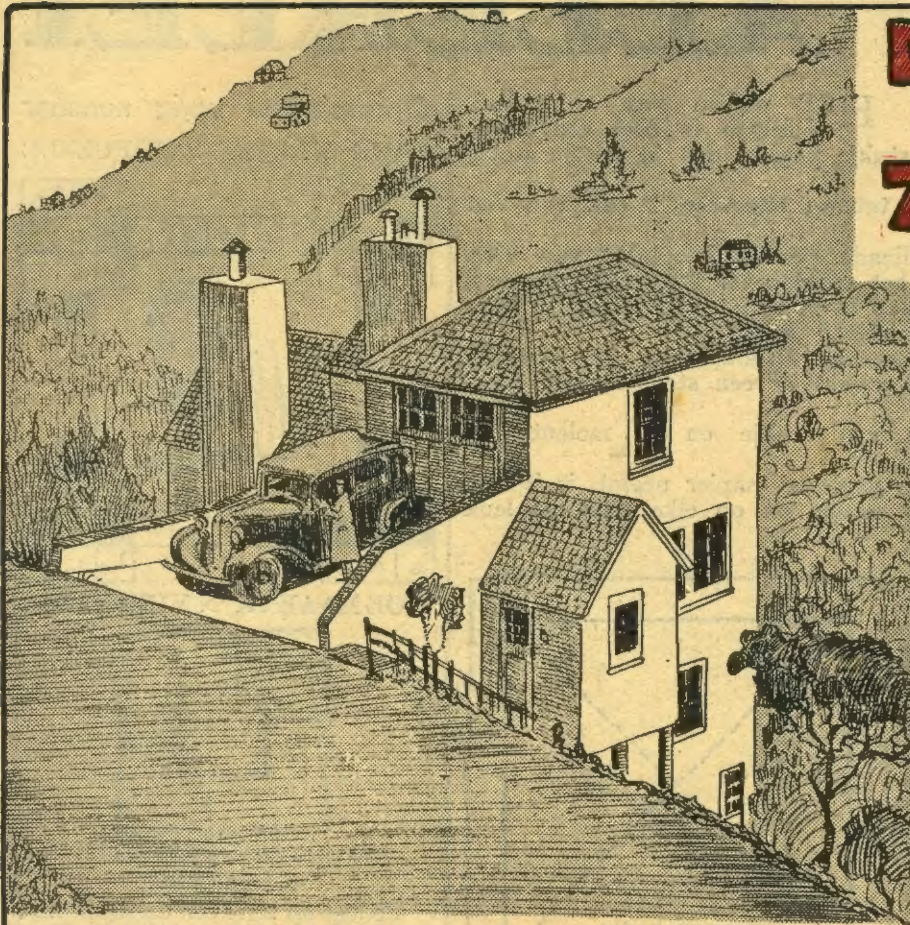
De mast was wel gebroken,
Maar 't touwwerk hield hem vast;
De schuit dreigde te kant'len
Snoekie bezwoer die last.



Toen alles weggehakt was,
Zei Bob: „Wel, op mijn woord,
„Ik dacht, toen ik die klap kreeg,
„Ik wordt hier glad vermoord!"



Ze voelden zich kiplekker
Na 't dreigend avontuur.
Maar plots: daar dook een vlieger
Omlaag uit het azuur.

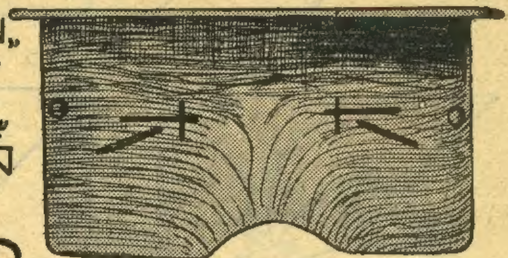


DE AUTO OP ZOLDER.

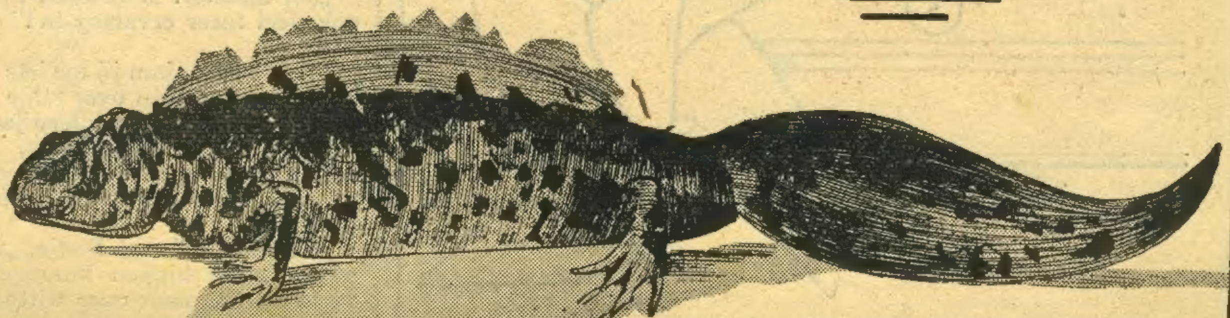
WIJ ZOUDEN RAAR OPKIJKEN ALS DE EIGENAAR VAN EEN AUTO ONS ZEI, DAT HIJ ZIJN AUTO OP ZOLDER STALDE, MAAR IN BERGACHTIGE LANDSTREKEN IS DAT NATUURLIJK HEEL GEWOON; KIJK DIT PLAATJE ER MAAR EENS OPLETTEND! OP AAN!

WAT IS DIT?

DIT RAAD JE VAST EN ZEKER IN GEEN TIEN KEER. HET IS EEN ..... SNEEUWBRIL, ZONDER GLAZEN EN VAN HOUT. DE ESKIMO'S GEBRUIKEN DIT MODEL OM ZICH TEGEN SNEEUWBLINDHEID TE BESCHERMEN. ALS JE HET NAMAAKT DAN ZAL JE BEMERKEN DAT JE NAAR ALLE KANTEN ER DOOR KUNT ZIEN.



DE WATERSALAMANDER IS EEN INTERESSANT DIER HIJ HEEFT ZIJN OREN GOED VERBORGEN, ZIJN GEHOOR HEEFT HIJ BINNEN IN ZIJN SCHEDEL. VERVOLGENS VERVELT DIT DIERTJE OM DE ACHT DAGEN EN WEL ZO, DAT HET VEL IN Z'N GEHEEL KAN WORDEN AFGESTROOPT EN TEN SLOTTE KAN HET BEEST ALS HET 'S WINTERS SOMS GEHEEL IS INGEVROREN ZICH NA ONTDOOIING ZO HERSTELLEN, DAT 'T WEER EVEN FRIS EN GEZOND IS ALS VOORHEEN. AFGESNEDEN LICHAAMSDELEN GROEIEN WEER VOLMAAKT AAN.



BONT ALLERLEI

Een papieren molentje

HET maken van zo'n leuk molentje is heel eenvoudig.

Je begint met 'n vierkant stukje papier, dat 'n beetje stevig is (fig. 1).

De vier hoeken knip je in tot op ongeveer 1 cm. van het midden (fig. 2).

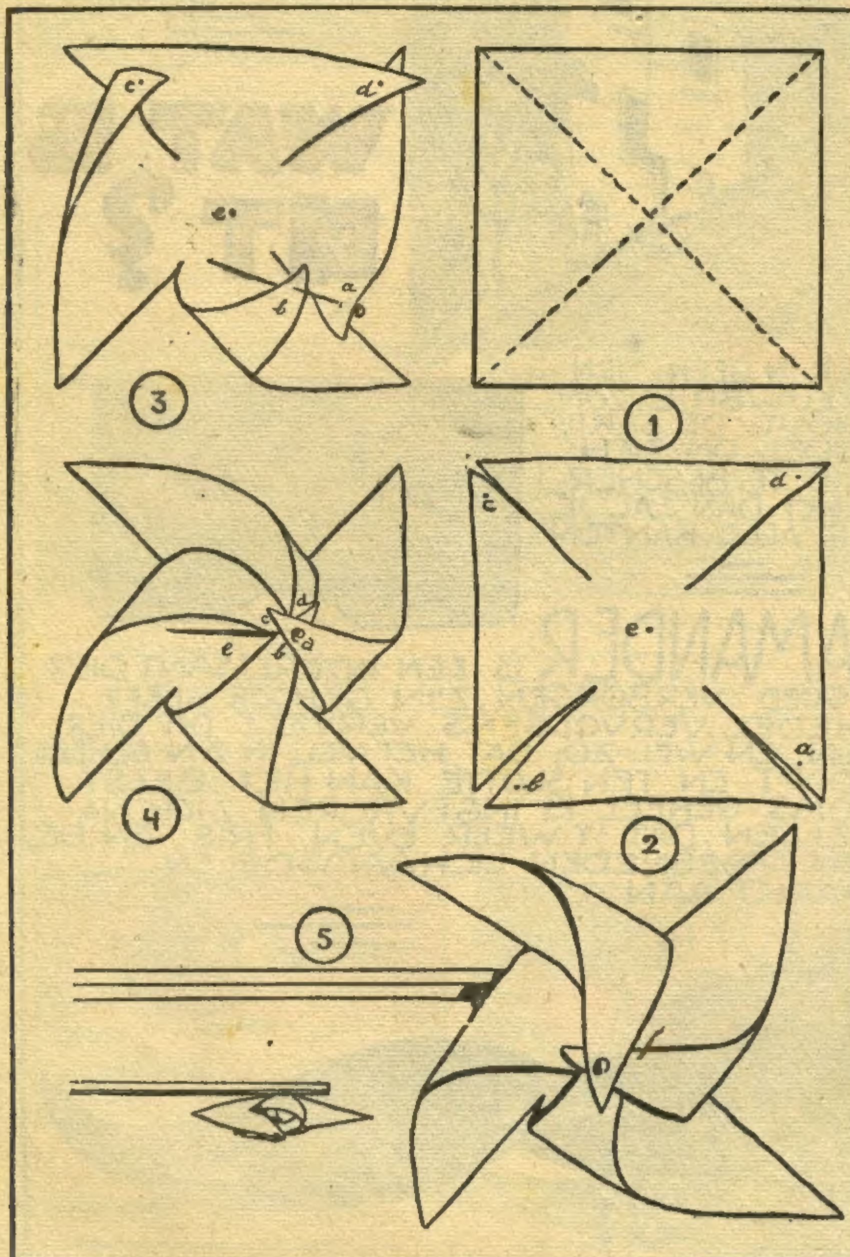
Aldus krijg je acht verschillende punten in plaats van vier.

Nu vouw je één punt naar het midden toe (niet plat duwen!) en je slaat telkens een papierpunt over, zodat vier strookjes naar het midden zijn gevouwen en vier blijven liggen.

De punten van de vier gevouwen strookjes leg je netjes in het midden over elkaar en je steekt er een stevige speld doorheen (fig. 4).

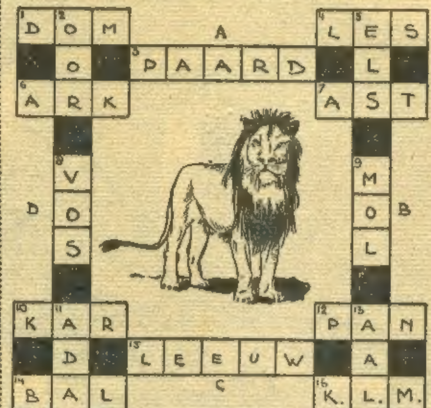
Dan bevestig je alles aan een stokje en 't molentje is klaar.

Als je hiervoor een velletje gekleurd papier neemt, is 't heel aardig, maar je kunt ook wit nemen en op elke wiek een leuk tekeningetje maken of plakken.

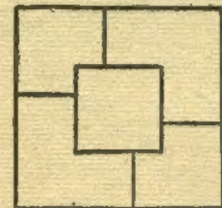


Oplossingen vorig nummer

ONZE KRUISWOORDPUZZLE



HOE MAAK IK 'N VIERKANT?



DRIEHOEKEN MET LUCIFERS

Je legt op tafel één driehoek met drie lucifers. Met de drie, die je overhoudt, bouw je boven de vlakliggende driehoek een drievoet, welks punten de uiteinden van de vlakliggende driehoek raken.

Kleine wenken

Wees altijd netjes en beleefd. Neem je pet of je hoed af, als je iemand ontmoet, die je kent. Sta altijd je plaats af aan oudere heren of dames en praat eerst als erom wordt gevraagd. Dan zal wie met je omgaat de indruk krijgen, dat je inderdaad 'n welopgevoed kind bent.

Even lachen

„Nou, Jantje, je kunt beter overweg met eten dan met werken!"

„Ja, meester. Maar daar heb ik ook veel meer ervaring in!"

„Zeg, Pietje, kun jij me iets heel bizonders vertellen over jullie kippen?" vraagt de onderwijzeres.

„Ja," zegt Pietje trots, „we hebben zwarte en witte kippen!"

„Nou, Pietje, is dat iets bizonders?"

„Natuurlijk," zegt Pietje, „want onze zwarte kippen kunnen wel witte eieren, maar onze witte kippen geen zwarte eieren liggen!"

WAAROM WORDEN WE BRUIN IN DE ZON?

ONDER de talrijke stralen, die de zon op ons neerzendt, zijn er sommige die een min of meer krachtige uitwerking hebben op onze huid.

Het zijn stralen die de celletjes, waaruit onze huid bestaat, prikkelen en een golflengte hebben van 297 tot 330 millimikron. (Een millimikron is het duizendste deel van een mikron en deze weerom het duizendste deel van een millimeter.)

Die stralen worden ultraviolette stralen genoemd en maken onze huid, onder bepaalde omstandigheden, bruin.

Dat bruin worden hangt er van af, door hoeveel ultraviolette stralen de levende celletjes van de huid worden getroffen. Het aantal stralen is groter en sterker, als die stralen teruggekaatst worden door een watervlakte bijvoorbeeld of een sneeuwvlakte. Daarom wordt men ook veel sneller bruin aan zee of in 't hooggebergte.

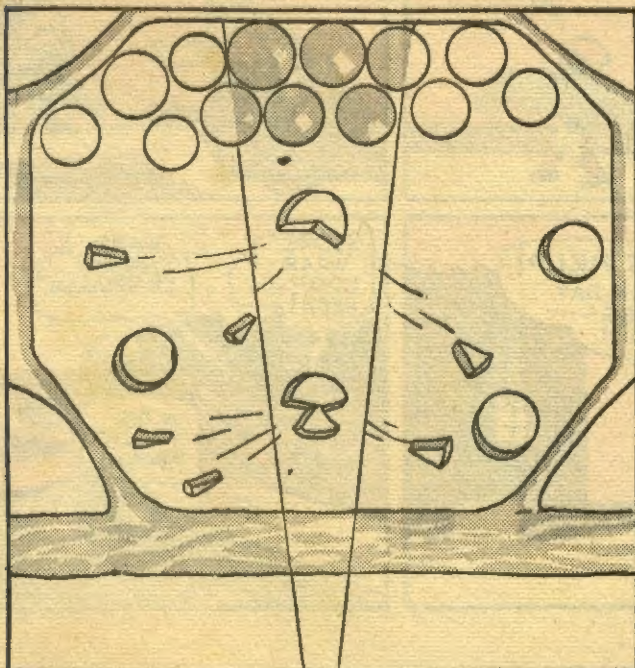
Wordt men te lang bestraald, dan gaat de lichtrode kleur van de huid donkerder worden en gaat de huid pijn doen. Er komen blaren op, de huid is te sterk geprikkeld geworden en is.... verbrand.

Bij een langzaam en matig bestralen echter dringen de ultraviolette stralen door de bovenste huidlaag tot in de levende cellen van de huid (op onze tekening voorgesteld door balletjes). Die balletjes bestaan voor een groot gedeelte uit eiwitstoffen en een van die eiwitstoffen, namelijk het zogenaamde tyrosin, verbrandt onder invloed der ultraviolette stralen en kleurt zich bruin.

Dit willen we juist bereiken, als we ons in de volle zon zetten.

Onze tekening laat zien hoe zo'n huidcel als het ware door de inwerking der ultraviolette stralen uit elkaar vliegt.

Het zijn die losse stukjes, die het zogenaamde tyrosin voorstellen, stukjes, die veel zuurstof opnemen en die, als ze verbrand zijn, aan de huid die donkere tint geven.





SJORS VOORZITTER VAN DE REBELLEN-CLUB

DE MISLUKTE WEDSTRIJD.













